

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD
Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATÚRY PRE NIŽŠIE STREDNÉ VZDELÁVANIE

k štátnemu vzdelávaciemu programu pre nižšie stredné vzdelávanie – 2. stupeň základnej školy schválenému Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 6.2.2015 pod č. 2015-5129/5980:2-10A0 pre druhý stupeň základnej školy s platnosťou od 1.9.2015

SCHVÁLILO

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky pod číslom 2022/19390:9-C1630
s platnosťou od 02.3.2023

ČESKÝ JAZYK A LITERATÚRA

ÚVOD

Vzdelávací štandard z českého jazyka a literatúry je pedagogický dokument, ktorý stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Pozostáva z charakteristiky a cieľov predmetu, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Predstavuje ucelený systém kognitívne odstupňovaných výkonov – učebných požiadaviek. Tieto základné požiadavky môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov. K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učiteľ môže tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov. Vzdelávací štandard z českého jazyka a literatúry je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí, zručností a spôsobilostí.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Podstatou predmetu český jazyk a literatúra je viesť žiakov a žiačky k uvedomeniu si jazykovej a kultúrnej pestrosti v rámci Európy a sveta. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali žiaci a žiačky dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí.

Predmet český jazyk a literatúra je procesuálne orientovaný predovšetkým na budovanie jazykovej, rečovej a komunikatívnej kompetencie žiakov a žiačok, na schopnosť primerane a na dobrej jazykovej úrovni reagovať na najrozmanitejšie jazykové situácie. Jeho úlohou je podporovať aj celkový rozvoj osobnosti v komunikatívnej, poznávacej, estetickej a etickej rovine.

Výkonový štandard obsahuje všeobecné a špecifické ciele daného tematického celku, ktoré majú byť splnené na konci jednotlivých období vzdelávania. Obsahový štandard obsahuje záväzné učivo z daného tematického celku v danom období v takom rozsahu, aby žiaci a žiačky na požadovanej úrovni zvládli primerane, vhodne a správne každú komunikačnú situáciu v materinskom jazyku.

Vyučovaci predmet český jazyk a literatúra na nižšom strednom stupni vzdelávania spája jazykovú a slohovú zložku, literárnu zložku a čítanie, ktoré sú zaradené do troch oblastí: *Jazyková komunikácia, Komunikácia a sloh a Čítanie a literatúra*.

Zložky *Jazyková komunikácia* a *Komunikácia a sloh* spolu vytvárajú integrovaný blok, ktorý je zameraný na rozvíjanie čitateľských kompetencií a na zlepšenie verbálnych a písomných vyjadrení žiakov a žiačok. Súčasťou tohto bloku je aj gramatika, ktorá sa objavuje predovšetkým na úrovni výkonov. Vo výučbe jazyka má primárne postavenie analýza a interpretácia textov a tvorba vlastných textov s prihliadnutím na konkrétnu komunikačnú situáciu.

Prvotnou úlohou oblasti *Čítanie a literatúra* je vzbudenie a upevnenie záujmu o čítanie. Prostredníctvom literárnych ukážok žiaci a žiačky spoznávajú literárne druhy, žánre, kompozíciu literárneho diela a štýl umeleckého textu. Postupne získavajú a rozvíjajú základné čitateľské návyky aj schopnosti tvorivej percepcie, interpretácie a produkcie literárneho textu.

CIELE PREDMETU

1. Osvojiť si jazykové, rečové vedomosti, zručnosti, návyky

- rozvíjať jazykovú kultúru,
- rozvíjať zručnosti písomného prejavu,
- rozvíjať techniku čítania a čítanie s porozumením,
- poznať gramatické javy a uplatňovať ich v jazykovom prejave.

2. Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu ústne a písomne

- vyjadrovať svoje myšlienky, pocity, názory ústnou a písomnou formou,
- formulovať otázky a dokázať na ne adekvátne odpovedať,
- obohacovať slovnú zásobu.

3. Kriticky myslieť, zaujať stanovisko

- vyjadriť svoje pocity a zážitky z prečítaného textu,
- reprodukovat' každodenný, vecný text,
- interpretovať umelecký text,
- tvoriť texty ústne a písomne.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Jazyková komunikácia – 1. obdobie (5. – 6. ročník)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiaci a žiačky:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ správne artikulujú a vyslovujú samohlásky a spoluhlásky, ✓ spisovne vyslovujú české a bežne používané cudzie slová, ✓ správne, plynule a nahlas čítajú texty, ktorých obsah, štýl, a jazyk sú primerané ich jazykovej úrovni a skúsenostiam a dokážu prispôbiť rýchlosť čítania tomu, aby mohli čo najefektívnejšie pochopiť informácie, ✓ pri tvorbe vlastného textu aplikujú nadobudnuté znalosti z pravopisu, ✓ využívajú znalosti jazykovej normy pri tvorbe vhodných jazykových prejavov podľa komunikačnej situácie, 	<p>Zvuková rovina jazyka, pravopis</p> <p>spisovná a nespisovná výslovnosť, hlásky, znelé, neznelé a znelé nepárové spoluhlásky, zdvojené spoluhlásky, hláskové skupiny bě - bje, pě, vě - vje, mě - mně, pauza, dôraz, tempo, prízvuk (slovný a vetný), lexikálny, morfológický, syntaktický pravopis (zhoda prísudku s podmetom).</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokážu v prečítanom texte vysvetliť význam slov, ktoré poznajú, ✓ na základe kontextu odhadnú význam slov, ktoré nepoznajú, overia ich význam v jazykovom slovníku, ✓ dokážu rozlíšiť v slove koreň, predponu, príponu a relačnú morfému, 	<p>Významová rovina jazyka</p> <p>slovná zásoba, obohacovanie slovnej zásoby (odvodzovanie, skladanie, univerbizácia, multiverbizácia), stavba slova (koreň, predpona, prípona, relačná morféma), predpona s/z/vz, jednovýznamové a viacvýznamové slová,</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlišujú a príkladmi v texte dokladajú najdôležitejšie spôsoby obohacovania slovnej zásoby a zásady tvorenia českých slov, ✓ rozpoznajú prenesené pomenovania, najmä vo frazémach, ✓ dokážu prispôsobiť lexiku svojho prejavu cieľu komunikačného prejavu, 	<p>homonymá, synonymá, antonymá, ustálené slovné spojenia, frazeologizmy.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ v hovorenom prejave používajú správne gramatické tvary ohybných slovných druhov, ✓ charakterizujú slovné druhy a ich delenie podľa ohybnosti, ✓ charakterizujú a určujú menné gramatické kategórie (rod, číslo, pád), ✓ určujú druhy a vzory podstatných a prídavných mien, ✓ vysvetlia význam a správne tvoria jednotlivé stupne prídavných mien, ✓ vo vetách vhodne používajú zámená, ✓ správne skloňujú základné a radové číslovky, ✓ vedia charakterizovať a určiť slovesné gramatické kategórie (osoba, číslo, čas, spôsob), ✓ vedia urobiť morfológický a štylistický rozbor ohybných slov, 	<p><i>Tvarová rovina jazyka</i></p> <p>určovanie slovných druhov, druhy podstatných mien (konkrétne, abstraktné), všeobecné a vlastné podstatné mená, rod, číslo, pád podstatných mien, vzory podstatných mien, vokatív, druhy prídavných mien, skloňovanie a stupňovanie prídavných mien, tvorba prídavných mien (prípony -ský a -ští), menné tvary prídavných mien, druhy zámen (osobné, privlastňovacie, ukazovacie, opytovacie, neurčité), skloňovanie zámen,</p>

Český jazyk a literatúra – nižšie stredné vzdelávanie

<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlišujú významové vzťahy gramatických jednotiek vo vetách a v súvetiach, 	<p>základné a radové, určité a neurčité, skloňovanie čísloviek, slovesá: osoba, číslo, čas, spôsob, podmieňovací spôsob.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokážu vysvetliť pojem veta, ✓ vedia klasifikovať a určiť vety podľa členitosti, ✓ vedia klasifikovať a určiť hlavné aj vedľajšie vetné členy a vysvetliť ich funkcie, ✓ dokážu samostatne tvoriť jednoduché holé a rozvinuté vety s rôznou modalitou, pričom dodržiavajú správny slovosled a správne používajú interpunkčné znamienka, 	<p><i>Skladobná rovina jazyka</i></p> <p>veta a výpoveď, stavba vety, slovosled vo vete, hlavné vetné členy, vedľajšie vetné členy (predmet, príslovkové určenie, prívlastok), menný a slovesný prísudok, zhoda prísudku s podmetom, holé, rozvité a viacnásobné vetné členy.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlišujú spisovný jazyk, nárečie a obecnú češtinu a dokážu vysvetliť ich pole používania, 	<p><i>Všeobecné vedomosti o jazyku</i></p> <p>vrstvy národného jazyka, znaky a rozlíšenie spisovného a nespisovného jazyka, obecná čeština,</p>

Český jazyk a literatura – nižšie stredné vzdelávanie

<p>✓ samostatne pracujú s pravidlami českého pravopisu, so slovníkom spisovnej češtiny a s ďalšími slovníkmi a príručkami.</p>	<p>postavenie českého jazyka medzi ostatnými slovanskými jazykmi jazykové príručky.</p>
--	---

Komunikácia a sloh – 1. obdobie (5. – 6. ročník)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiaci a žiačky:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ čítajú s porozumením primerane náročné texty potichu aj nahlas, ✓ odlišujú v čítanom texte fakty od názorov, overujú fakty pomocou otázok, ✓ dokážu vyhľadať informácie v rozličných informačných zdrojoch, ✓ reprodukovávajú obsah počutého alebo prečítaného textu, zapamätajú si podstatné fakty, ✓ dokážu vyhľadať kľúčové slová, formulovať hlavnú myšlienku textu, ✓ dokážu vytvoriť konspekt/poznámky v súlade s logikou východiskového textu, ✓ dorozumievajú sa kultivovane, výstižne, volia vhodné verbálne, nonverbálne aj paralingválne rečové prostriedky vzhľadom na danú komunikačnú situáciu, ✓ rozlišujú spisovný a nespisovný prejav, vhodne volia spisovné jazykové prostriedky k zvolenému komunikačnému zámeru, 	<p>Čítanie kľúčové slovo, hlavná myšlienka, konspekt, poznámky.</p> <p>Počúvanie komunikačný zámer hovoriaceho.</p> <p>Hovorený prejav mimojazykové prostriedky, zvuková stránka jazyka, diskusia, dialóg.</p> <p>Písomný prejav osnova, odsek, správa, pozvánka,</p>

Český jazyk a literatúra – nižšie stredné vzdelávanie

<ul style="list-style-type: none"> ✓ zapájajú sa do diskusie, riadia ju, využívajú zásady komunikácie a pravidiel dialógu, ✓ dokážu na základe analýzy jednotlivých textov identifikovať, systematizovať a zovšeobecniť poznatky o slohových útvaroch/žánroch, ✓ dokážu zostaviť osnovu textu a na jej základe vytvoriť krátky hovorený alebo písomný prejav s dodržaním časovej postupnosti, ✓ využívajú poznatky o jazyku a štýle pri tvorbe gramaticky a vecne správneho písomného prejavu, pri tvorivej práci s textom aj pri vlastnom tvorivom písaní na základe svojich dispozícií a osobných záujmov. 	<p>inzerát, SMS správa, súkromný list, statický a dynamický opis, jednoduché rozprávanie, konspekt, poznámky, referát.</p>
--	--

Čítanie a literatúra – 1. obdobie (5. – 6. ročník)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiaci a žiačky:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ plynulo, výrazne a so správnou intonáciou prečítajú literárny text, 	<p>Všeobecné pojmy</p> <p>poézia, próza,</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ pri prednese dokážu frázovať text a vystihnúť vzťah medzi umeleckými prostriedkami a zmyslom literárneho textu, ✓ ucelene reprodukovujú prečítaný text, ✓ jednoducho opisujú štruktúru a jazyk literárneho diela, ✓ vlastnými slovami interpretujú zmysel diela, ✓ rozlišujú a charakterizujú základné literárne druhy a žánre, ✓ vedia vysvetliť význam štandardizovaných pojmov, ✓ formulujú ústne aj písomne dojmy zo svojho čítania, ✓ vyjadrujú svoje názory na umelecké dielo, ✓ v literárnom diele vyhľadajú hlavné a vedľajšie postavy, ✓ charakterizujú hlavné postavy z čitateľského hľadiska, svoje názory podporia argumentmi, ✓ dokážu z prečítaného textu vyvodit' ponaučenie, ✓ orientujú sa v encyklopédiách, vyhľadajú potrebné informácie podľa hesiel, dokážu vytvoriť encyklopedické heslo, ✓ dokážu dramatizovať a výtvarne stvárniť prečítaný text, ✓ dokážu vytvoriť vlastný literárny text podľa svojich schopností a na základe osvojených vedomostí základnej literárnej teórie. 	<p>ústna ľudová slovesnosť, dobrodružná literatúra, humoristická literatúra, populárno-náučná literatúra, encyklopédia.</p> <p>Štylizácia textu</p> <p>hlavná a vedľajšia postava, prirovnanie, epiteton, personifikácia, metafora, básnická otázka.</p> <p>Kompozícia diela</p> <p>úvod, zápleтка, obrat, vyvrcholenie, rozuzlenie.</p> <p>Literárne žánre</p> <p>mýtus, báj, povesť,</p>
---	---

	<p>balada, bájka, rozprávka, moderná rozprávka, cestopis, poviedka, komiks.</p> <p><i>Metrika</i></p> <p>rým - združený, striedavý, obkročný, prerývaný, rytmus,</p>
--	---

Jazyková komunikácia – 2. obdobie (7. – 9. ročník)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiaci a žiačky:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ spisovne vyslovujú české a bežne používané cudzie slová, ✓ čítajú s primeranou melódiou, dôrazom a tempom, ✓ v písanom prejave v jednoduchej vete a súvetí dokážu použiť lexikálny, slovotvorný, morfológický a syntaktický pravopis, 	<p>Zvuková rovina jazyka, pravopis</p> <p>spisovná výslovnosť,</p> <p>slovný a vetný prízvuk,</p> <p>melódia, dôraz, tempo, pauza, frázovanie,</p> <p>pravopis a výslovnosť cudzích slov,</p> <p>lexikálny, slovotvorný, morfológický, syntaktický pravopis (zhoda prísudku s viacnásobným podmetom).</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlišujú a v texte vyhľadávajú najdôležitejšie spôsoby obohacovania slovnej zásoby a zásady tvorenia českých slov. ✓ vo svojom prejave dokážu využiť rôzne spôsoby obohacovania slovnej zásoby, ✓ vedia vysvetliť systém slovnej zásoby a jej členenie v súlade s obsahovým štandardom, ✓ rozpoznávajú prenesené pomenovania najmä vo frazémach, 	<p>Významová rovina jazyka</p> <p>slovná zásoba,</p> <p>obohacovanie slovnej zásoby (odvodzovanie, skladanie, skracovanie, preberanie slov z cudzieho jazyka, prenášanie významu),</p> <p>spisovné slová, nespisovné slová,</p> <p>domáce slová, cudzie slová,</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokážu analyzovať text po lexikálnej stránke a vysvetliť štylistický význam jazykových prostriedkov v texte, ✓ dokážu prispôbiť lexiku svojho prejavu cieľom komunikačnej situácie, ✓ rozlišujú spisovný a nespisovný jazykový prejav a vhodne používajú spisovné jazykové prostriedky k zvolenému jazykovému prejavu, ✓ uvedomujú si mnohoznačnosť slov, ✓ správne používajú odborné výrazy, ✓ dokážu vyhľadať slová cudzieho pôvodu a nahradiť ich domácimi slovami, 	<p>neologizmy, archaizmy, historizmy,</p> <p>tvorba slov – odvodzovanie, skladanie, skracovanie, slovotvorný rozbor,</p> <p>prenesené pomenovania – metafora, metonymia, frazeológia,</p> <p>jednovýznamové slová, viacvýznamové slová,</p> <p>homonymá, synonymá, antonymá,</p> <p>odborné výrazy.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokážu vo svojom prejave použiť správne tvary ohybných a neohybných slovných druhov, ✓ vedia charakterizovať slovné druhy, ich delenie podľa ohybnosti, významu a podľa funkcie vo vetách, ✓ vedia charakterizovať a určiť menné gramatické kategórie, ✓ používajú vzťahné zámená jenž a týž, ✓ vedia charakterizovať a určiť slovesné gramatické kategórie, ✓ rozlišujú slovesný rod a transformujú slovesá do činného a trpného rodu, 	<p><i>Tvarová rovina jazyka</i></p> <p>druhy podstatných mien (konkrétne, abstraktné, pomnožné, hromadné, látkové),</p> <p>skloňovanie podstatných mien označujúcich časti tela,</p> <p>skloňovanie cudzích podstatných mien,</p> <p>skloňovanie vlastných mien,</p> <p>skloňovanie duálových tvarov podstatných mien,</p> <p>skloňovanie prídavných mien,</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vedia urobiť morfológický a štylistický rozbor ohybných slovných druhov, ✓ rozlišujú a správne zaraďujú do gramatických kategórií neohybné slovné druhy, ✓ samostatne pracujú s pravidlami českého pravopisu, slovníkom spisovnej češtiny a ďalšími slovníkmi a príručkami,	<p>stupňovanie prídavných mien, skloňovanie zámen, druhy zámen (osobné, prívlastňovacie, ukazovacie, opytovacie, vzťahné, neurčité), skloňovanie zámen jenž a týž, skloňovanie čísloviek, skloňovanie čísloviek dvě – obě, druhy čísloviek (základné, radové, druhové, násobné), slovesný rod (trpný, činný), slovesný vid (dokonavý, nedokonavý), slovesné triedy a vzory, jednoduchý a zložený tvar sloves, zvrtné slovesá, druhy prísloviek (miesta, času, spôsobu, príčiny), stupňovanie prísloviek, pravopis prísloviek, odlišnosti používania predložkových väzieb, spojky: súradné, podradné, častice, citoslovce.</p>
---	---

<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlišujú a tvoria vety podľa zámeru hovoriaceho, ✓ vedia klasifikovať a určiť vety podľa členitosti, ✓ vedia klasifikovať a určiť vety podľa zloženia, ✓ dokážu určiť hlavné aj vedľajšie vetné členy, vysvetliť ich funkciu a správne ich použiť vo vete, ✓ rozlišujú holé, rozvité a viacnásobné vetné členy, ✓ dokážu doplniť spojovacie výrazy a interpunkciu v súvetí, ✓ vedia klasifikovať a určiť priraďovacie a podrad'ovacie súvetie, ✓ dokážu samostatne tvoriť jednoduché súvetia s rôznou modalitou, pričom dodržiavajú správny slovosled a správne používajú interpunkčné znamienka, 	<p><i>Skladobná rovina jazyka</i></p> <p>stavba vety, vety podľa zámeru hovoriaceho, vety jednočlenné, dvojčlenné, jednoduchá veta, súvetie, základné vetné členy, vedľajšie vetné členy (predmet, príslovkové určenie, prívlastok, prístavok, doplnok), holý, rozvítý, viacnásobný vetný člen, grafické znázornenie vety, priraďovacie súvetie, podrad'ovacie súvetie, priama a nepriama reč, interpunkcia.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozoznávajú rôzne slovanské jazyky a odlíšia ich od neslovanských jazykov, ✓ rozlišujú spisovný jazyk, nárečia a obecnú češtinu, ✓ dokážu transformovať text z nespisovnej češtiny do spisovnej a naopak. 	<p><i>Všeobecné vedomosti o jazyku</i></p> <p>slovanské jazyky, útvary národného jazyka, jazyková kultúra, jazyková norma a kodifikácia.</p>

Komunikácia a sloh – 2. obdobie (7. – 9. ročník)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiaci a žiačky:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokážu samostatne a bez prípravy správne, plynule a nahlas čítať akékoľvek texty (vrátane tabuliek a grafov), ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané ich jazykovej úrovni a skúsenostiam, ✓ dokážu prispôbiť rýchlosť čítania tomu, aby mohli čo najefektívnejšie pochopiť informácie, ✓ využívajú základy študijného čítania – vyhľadávajú kľúčové slová, formulujú hlavné myšlienky textu, tvoria stručné poznámky, výpisky alebo výťah z prečítaného textu, ✓ dokážu na základe analýzy jednotlivých textov identifikovať, systematizovať a zovšeobecniť poznatky o slohových útvaroch, ✓ zapájajú sa do diskusie, riadia ju a uplatňujú zásady komunikácie a pravidlá dialógu, ✓ rozlišujú subjektívne a objektívne vyjadrenie a komunikačný zámer partnera v rozhovore, 	<p>Čítanie</p> <p>študijné čítanie – kľúčové slovo, hlavná myšlienka, poznámky, konspekt.</p> <p>Počúvanie</p> <p>komunikačný zámer hovoriaceho, manipulatívna komunikácia.</p> <p>Hovorený prejav</p> <p>mimojazykové prostriedky reči, zvuková stránka jazyka, diskusia, dialóg, referát, pripravený a nepripravený prejav.</p> <p>Písomný prejav</p> <p>rozprávanie s využitím priamej reči,</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznávajú manipulatívnu komunikáciu v masmédiách a dokážu k nej zaujať kritický postoj, ✓ dokážu v danej komunikačnej situácii použiť vhodný spoločenský tón v súlade s cieľom komunikácie a prostredím, v ktorom sa daná komunikačná situácia uskutočňuje, ✓ vedú primerane gestikulovať, používať vhodnú mimiku a dodržiavať vhodnú vzdialenosť s komunikujúcim v danej komunikačnej situácii, ✓ usporiadajú informácie v texte s ohľadom na jeho účel, ✓ vytvoria koherentný text, ✓ využívajú poznatky o jazyku a štýle pri tvorbe gramaticky a vecne správneho písomného prejavu, pri tvorivej práci s textom aj pri vlastnom tvorivom písaní na základe svojich dispozícií a osobných záujmov.	<p>pracovný postup, charakteristika, štruktúrovaný životopis, žiadosť, pozvánka, prihláška, objednávka, správa, oznámenie, inzerát, interview, reportáž, reklama, referát, recenzia, výklad, úvaha, tvorivé písanie.</p>
---	--

Literárna výchova – 2. obdobie (7. – 9. ročník)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiaci a žiačky:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ prednášajú a ucelene reprodujú prečítaný text, opisujú štruktúru a jazyk literárneho diela a vlastnými slovami interpretujú zmysel diela, ✓ formulujú ústne aj písomne dojmy zo svojho čítania, návštevy divadelného alebo filmového predstavenia, vyjadrujú názory na umelecké dielo, ✓ rozlišujú hodnotnú a konzumnú literatúru, svoj názor dokladajú argumentami, ✓ tvoria vlastný literárny text podľa svojich schopností a na základe osvojených znalostí základnej literárnej teórie, ✓ porovnávajú jednotlivé literárne druhy, orientujú sa v literárnych žánroch, ✓ rozpoznávajú tému literárneho diela, charakterizujú hrdinu, stanovia kompozíciu príbehu a opíšu jazyk ukážky, ✓ porovnávajú rôzne stvárnenia rovnakého námetu v literárnom, dramatickom aj filmovom spracovaní, ✓ dokážu dramatizovať a výtvarne stvárniť vybraný literárny text, 	<p>Štylizácia textu</p> <p>metafora, metonymia, oxymoron, epiteton, personifikácia, básnická otázka.</p> <p>Štruktúra diela</p> <p>literárna postava, téma, námet, zmysel, podstata, pointa literárneho diela, kompozícia.</p> <p>Literárne druhy a žánre</p> <p>poézia, próza, dráma, sci-fi, fantasy, cestopis, populárne náučná literatúra,</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vymenujú základné literárne smery a ich významných predstaviteľov v českej a svetovej literatúre, dávajú do súvislosti poznatky z histórie a literatúry, ✓ chápu súvislosť medzi písomnými pamiatkami a vývojom jazyka, ✓ vyhľadajú informácie v rôznych typoch katalógov, v knižnici a v ďalších informačných zdrojoch. 	<p>literatúra faktu, epos, legenda, kronika, chorál, balada, romanca, nonsensová poézia, poviedka, román, komiks, <i>Metrika</i> verš, rým, rytmus, voľný verš. <i>Literárna história</i> najstaršie literárne pamiatky (epos, Biblia, Korán), antika, stredoveká literatúra,</p>
--	--

Český jazyk a literatúra – nižšie stredné vzdelávanie

	renesančná literatúra, literatúra klasicizmu a osvietenstva, humanizmus v českej literatúre, národné obrozenie v českej literatúre, literatúra 20. storočia.
--	--